

1. Co je to slovnědruhov^á homonymie. Uveďte alespoň tři příklady. bodů:6

SDH – jedno slovo (slovní tvar) má více interpretací na úrovni kategorie SD.

kolem – substantivum : *Praštil kolem o zem.*

– adverbium : *Půjdu kolem.*

– prepozice : *Půjdu kolem domu.*

pila – substantivum : *Ta pila dobře řeže.*

– tvar slovesa : *Pila jako duha.*

smutno – jmenný tvar adjektiva : *Dítě bylo smutno.*

– adverbium (predikativum) : *Je mi dnes nějak smutno.*

2. Uveďte slovní druh(y), které vyjadřují gramatickou kategorii osoby. bodů:6

1. sloveso (v určitém tvaru) 2. osobní zájmeno

Uveďte příklady porušení tohoto typu gramatické shody:

Např.: vykání *Vy (pl.) jste (pl.) přišel (sg.); numerativ: Pět chlapců (pl.) přišlo (sg.) domů.*

3. Tvar přísudkového slovesa se zpravidla shoduje s podmětem v těchto gramatických kategoriích: 1) číslo 2) jmenný rod tvarů participií bodů:6

4. Uveďte alespoň tři příklady zájmenných příslovcí času. bodů:3

kdy / někdy / nikdy

5. V následujících slovesných tvarech vyznačte kmenotvornou příponu: bodů:4

kopat kop-a-t

zasmát se za-smá-0-t se

mlít ml-í-t

plout plou-0-t

6. Uveďte, kterými morfémy se vyjadřuje význam 2. osoby sg. v češtině. bodů:6

1) morfém – koncovka 2. os. indikativu přez. akt. a imperativu : *chodíš/mazej*

2) morfém – koncovka 2. os. pomocného slovesa *být* : *kam jsi odešla, kdy už budeš spát...*

3) „nesamostatný“ morfém „-s“ pojící se s libovolným tvarem : *kams odešla/kam (by) ses ztratila*

4) morfém *bys* : *kam bys chodil*

7. Jaké jsou typy adjektivní flexe. Vysvětlete, v čem spočívají rozdíly mezi nimi.

Uveďte příklady bodů:6

1) Jmenná – má koncovky jmenné – substantivní deklinace (pán/hrad/žena/město), zachována v nom./ak. a ve frazeolog. spojeních, užití: v jm. přísudku, např.: *zdráv/-a/-o*

,mrtev/mrtva/mrtvo, živ/-a/-o nebo doplňku (*Jsem zdráv. Chodí bos.*)

2) Složená – má koncovky vzniklé historicky stažením koncovek jmených a postponovaných ukazovacích zájmen, rozšířená v přívlastku shodném (*nové auto*) i jmenném (*Petr je milý.*)

přísudku, např.: tvrdý vzor *mladý*, měkký vzor *jarní*.

3) Smíšená – má koncovky jmenné i složené flexe, pouze u relačních adjektiv tzv. subj. posesivních odvozených od životných maskulin a feminim, převážně jmen osob, např.: *otcův/matčín.*

8. Uveďte tvar(y) genitivu pl. bodů:3

chvíle *chvil*

míle *mil*

vejce *vajec*

9. Ve kterých pádech flexe neživotných maskulin dochází v češtině k alternacím kmene? (Uveďte příklady.) bodů:4

1) Lok. sg. tvrdý vzor *hrad* : na *hradě* [*hrad'e*] / po *roce* / v *potoce*, *Žďár* – ve *Žďáře* (souhl. alt. km. finály – dentály/veláry/r-ř)

2) Lok. pl. tvrdý vzor *hrad* : v *potocích* / v *klášteřích* / v *rozích* (souhl. alt. km. finály veláry a r/ř)

3) Nom./ak. sg. tvrdých i měkkých vzorů : ostatní tvary u některých slov: a) samohláskové alternace : *sníh-sněhu* / *mráz- mrazu* / *děšť - deště* ; b) mizí vkladné *-e* : *kousek – kousku* / *palec – palce*

4) Gen. pl. tvrdých i měkkých vzorů : ostatní tvary u některých slov: a) samohláskové alternace : *peníze – peněz*, b) vkladné –e- : *Hamry – Hamer*

10. Uveď genitiv sg.

bodů:4

idea *idey/ideje*

Ceres *Cerery*

Balzac *Balzaca/Balzaka*

Purkyně *Purkyně/Purkyněho*

CELKEM: 48 bodů HODNOCENÍ : 48-32 b. Z 31-0 bodů N